

הביטחוניסטים

הנדון: ניתוח עומק של המשמעויות המשפטיות והביטחוניות של הסכם הגז עם לבנון וניתוח הלקונות והפערים המהותיים הקיימים בהסכם הפוגעים באינטרסים של מדינת ישראל

תנועת הביטחוניסטים, המונה למעלה מ-10,000 קצינים, מפקדים, אקדמאים ויוצאי מערכות הביטחון המחויבים לביטחונה הלאומי של מדינת ישראל, מתריעה בזאת מפני סכנה חמורה ובלתי מתקבלת על הדעת לביטחונה הלאומי של מדינת ישראל שמציב נוסח הסכם הגז הנוכחי בין ישראל ללבנון.

לאחר דיון עמוק בפרטי ההסכם כפי שהוצג לציבור, התגלו פערים מהותיים שסותרים את האינטרסים הישראליים, בראשם: אין הדדיות בהסכם, רק ויתורים והתחייבויות ישראליות ואפס התחייבויות מצד לבנון; אין שום סעיף בהסכם העוסק בסוגיות הביטחוניות החשובות לישראל; אין התייחסות לאפשרות של הפרות יסודיות או תכופות מצד לבנון; אין הגדרה מספיק ברורה שתגביל כניסה של גורמים עוינים בצד הלבנוני; אין כל הכרה של לבנון בישראל; ואין סעיף יציאה מההסכם. נוסח ההסכם הינו עמום ומחורר בשורה של נקודות קריטיות.

מדינת ישראל איננה יכולה לחתום על ההסכם בתצורתו הנוכחית מבלי לדרוש להכניס בו תיקונים מהותיים.

עיקרי הבעיות בנוסח ההסכם הם כדלקמן:

- **ההסכם איננו הדדי**, ומהווה ויתור ישראלי מוחלט על דרישותיה הלגיטימיות בעוד שלבנון מקבלת את כלל מבוקשה, מבלי להתחייב לדבר ומבלי לוותר על דבר כלשהו. יתרה מכך, אין בהסכם נקודה אחת שמיטיבה עם מדינת ישראל:
  - **טריטוריאלי:** ישראל מסכימה לויתור משמעותי במסגרתו היא נסוגה לקו התיחום הלבנוני (קו 23) ואינה מקבלת דבר בתמורה. בדרך זו, מדינת ישראל מוותרת על אזור שגודלו כ-860 קמ"ר ושבתוכו חלקים נרחבים ביותר של שדה כנא/צידון. קווי התיחום החדשים אינם מתייחסים רק לתיחום שטח המים הכלכליים הבלעדיים של המדינות אלא גם לשטחים הטריטוריאליים שלהן.
  - **ריבוני:** ההסכם מונע מישראל לבצע באופן עצמאי פעולות קידוח וחיפוש משאבי טבע בשטחה הריבוני באזור ה-"Prospect", בעוד שאין מגבלה דומה על לבנון (סעיף 2F).

○ **כלכלי:** בהסכם לא מצויין היקף התמלוגים הנובעים משדה הגז כנא/ציודן שישראל זכאית להם מהמפעילה, אלא רק קביעה שישראל והמפעילה "יחתמו על הסכם" עתידי שבו יסכימו על היקפם (סעיף 2F).

○ **אין בהסכם הכרה של לבנון במדינת ישראל.**

○ באמצעות ההסכם, הלכה למעשה, ישראל יוזמת את השיקום כלכלי של מדינת אויב שנמצאת בקשיים כלכליים משמעותיים, וזאת ללא ערבויות מדיניות הולמות.

• **מחלוקת הגבול נותרת פתוחה:** אין בהסכם כל התייחסות לקביעת הגבול היבשי והימי של מדינת ישראל מול לבנון. יתרה מכך, ההסכם קובע ש"קו המצופים", 6 ק"מ של גבול המוגדרים קריטית מבחינה ביטחונית, איננו סופי וכורך אותו בקביעת גבול יבשתי בין המדינות (סעיף 1B). חסרון משמעותי זה יאפשר ללבנון ולחיזבאללה לנצל את העדרו של הגבול המוסכם על מנת להמשיך ולהעלות טענות כלפי מדינת ישראל באופן דומה לטענות שעולות ביחס לחוות שבעא, הכפר עיגר ומחלוקות יבשתיות אחרות. חתימה על ההסכם, משמעותה ויתור על נכס ומנוף אסטרטגי שמדינת ישראל הייתה יכולה להשתמש בו על מנת לסכם הן את הגבול היבשתי והן את הגבול הימי מול לבנון ולהביא לסיום התביעות של לבנון כלפי מדינת ישראל.

• **ההסכם פותח אפשרות לכניסת גורמים עוינים, ובכללם איראן, לאיזורי הקידוח בצד הלבנוני ואף מתיר להם לבצע תמרונים בשטח ישראל.** זהות מפעילת הקידוחים איננה מוגדרת אלא בתור "חברה שאיננה תחת סנקציות" (סעיף 2C), מה שמעשית מאפשר לאיראן, ישירות לאחר הסרת סנקציות אמריקאיות או בעקיפין דרך צד שלישי כגון מלזיה, להציב את כוחותיה בצמוד לאסדת כריש ואף להיכנס לשטחה הכלכלי של ישראל תוך מתן הודעה בלבד לישראל, ולא בכפוף לאישור ישראלי (סעיף 2D). לישראל אין אפשרות לבצע מהלכים דומים בשטח הלבנוני.

• **ההסכם איננו כולל התייחסות להפרות אפשריות מצד לבנון** ומתן לגיטימציה לישראל לפעול בתגובה. בנוסף, הוא איננו כולל סעיף יציאה המגדיר תנאים ליציאת צד אחד בעקבות אי עמידה בהתחייבויות של הצד השני.

• **ההסכם אינו מתחם באופן ברור את איזור ה-"Prospect"**, שדה הגז שמצוי בחלקו בשטח המצומצם החדש של מדינת ישראל, שעליו מדינת ישראל מוותרת ומתחייבת שלא לעשות כל פעולה על מנת לפתח אותו, דבר שעלול לפתוח פתח למחלוקת רבות ולמנוע ממדינת ישראל לפתח משאבים שמצויים בסמיכות אליו.

• **אין בהסכם התייחסות לחזבאללה ולפטרונו איראן, הגורמים השולטים הלכה למעשה בלבנון ומחויבים להשמדת ישראל, והם אינם צדדים להסכם** ואינם מחויבים לו. יתר על כן, העצמת לבנון משמעה העצמת חזבאללה, מאחר שהארגון שולט בתחומים רבים במדינה ואין כל אפשרות מעשית למנוע תרחיש שבו הוא ירוויח כלכלית מההסכם. יצויין שלנשיא לבנון מישל עאון, שמסיים את תפקידו ב-31 באוקטובר, לא נבחר מחליף כד ש-1 בנובמבר ישראל תתנהל מול הממשלה לבנונית שקמה בתמיכת חזבאללה ואיראן.

• **הערבה להצלחת ההסכם ולפתרון מחלוקות בין הצדדים היא ארצות הברית ולא הסכמות בין ישראל ללבנון**, דבר אשר עלול ליצור תלות ישראלית בתיווך האמריקאי ולמעשה לכבול את ידיה של ישראל בהבטחת האינטרסים הריבוניים שלה.

- **ההסכם איננו כולל מפות ברורות:** על מנת לאפשר לשרים, לח"כים ולציבור לקבל החלטה מושכלת ביחס להסכם, נדרש להמשיג אותו באמצעות מפות שמציגות את קווים התיחום המקוריים של מדינת ישראל ושל לבנון, כפי שהוגשו לאו"ם וכן את הקו החדש שמוסכם במסגרת ההסכם.

לעומת ישראל, שלה אין כל בהילות לחתום על הסכם בתקופה הקרובה, **ללבנון יש אינטרס עליון להגיע להבנות** אשר ייטיבו עם המשבר הכלכלי העמוק בו היא מצויה. **איומי חזבאללה אינם צריכים להוות גורם במשוואה** ולזרז את ההליכים, אלא להיענות באיום ישראלי לתגובה קשה כלפי כל ניסיון של ארגון הטרור לפגוע בריבונותה. דוקטרינת הערביות הבינלאומיות וערביות הביטחון מצד האויב הוכיחה את פריכותה שוב ושוב בעבר ואין היא יכולה לשמש בסיס להתנהלות מול לבנון כיום. דרך זו עלולה להוביל לתוצאה ההפוכה מזו המצופה, ולהוות גורם מזרז גם למתיחות מול לבנון וגם להתלקחויות בירושלים, להתעצמות איראן ולהעזת ארגון הטרור חמאס.

יתר על כן, מהלך תקדימי זה של מסירת שטחים ריבוניים מבלי לעמוד בתנאים הקבועים בחוק – רוב של 80 חברי כנסת או משאל עם – **מנוגד לחוק** ועלול לשמש כטיעון עתידי עבור נסיגות נוספות שיסכנו את ביטחון ישראל.

תנועת "הביטחוניסטים" מתריעה מפני הפגמים המהותיים בהסכם שתוארו לעיל ומצפה שהדרג המדיני **ינהג באחריות ויפעל לתקנם** על מנת להשיג את ערביות הביטחון שממשלת ישראל חייבת לאזרחיה.